

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien riittävien resurssien varmistamista ja valtioneuvoston (2012) suositusten toimeenpanoa Kanta-Hämeen hyvinvointialueen lastensuojelussa

Aluevaltuusto 18.02.2025
734/00.01.03.00/2025

Selostus

Aiempi käsittely

Aluevaltuusto 9.4.2024 § 40

Aluehallitus 22.4.2024 § 166

Elämänkaarilautakunta 27.11.2024 § 81

Aluevaltuusto 9.4.2024 § 40

Valtuuston 9.4.2024 kokouksessa on jätetty valtuustoaloite "Valtuustoaloite koskien riittävien resurssien varmistamista ja valtioneuvoston (2012) suositusten toimeenpanoa Kanta-Hämeen hyvinvointialueen lastensuojelussa". Aloitteen on jättänyt kristillisdemokraattien valtuustoryhmän jäsenet Kylli Kylliäinen, Elise Oikari ja Hannele Saari. Lisäksi aloitteen muina allekirjoittajina ovat Aapo Reima, Johanna Häggman, Petri Hakamäki, Jukka Lintukangas, Johannes Koskinen, Mia Nahkuri, Emmi Lintonen, Antti Ahonen, Pasi Niemi, Tea Jaakkola, Merja Taponen, Anne Eve, Kristiina Ruuskanen, Tarja Kirkkola-Helenius, Tiina Metsäranta, Minna Belik, Mia Heinonen, Piritta Järvinen, Sari Myllykangas, Ranjithkumar Prabhakaran ja Emmi Rantanen.

Valtuustoaloite:

"Lapsen oikeuksista on säädetty Suomen perustuslaissa. Suomea sitovat Euroopan ihmisoikeussopimus ja YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus. Niissä veloitetaan lapsen edun asettaminen etusijalle kaikessa viranomaistoiminnassa.

Näin ollen lastensuojelulla on tarkoitus turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa lastensuojelun lainsäädännön valmistelusta sekä yleisestä ohjauksesta. Hyvinvointialueet vastaavat lastensuojelupalveluiden järjestämisestä. Palvelut voivat olla itse tuotettuja tai ostettuja. Sekä omien että ostettujen palveluiden laatua ja palveluntuottajien toimintaa on valvoittava erityisellä huolella.

Lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarisen mukaan joka vuosi 2-3 iältään 1-9-vuotiasta lasta kuolee Suomessa väkivallan seurauksena. Uudistusten myötä vauvojen ja nuorten väkivaltaiset kuolemat on saatu laskuun, mutta leikki-ikäisten lasten kohdalla luvut ovat pysyneet pitkään samoina. Lisää toimia tarvitaan.

Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että Kanta-Hämeen hyvinvointialueella varmistetaan lastensuojelun toimintaan riittävät henkilöstöresurssit kaikin mahdollisin käytettävissä olevin keinoin. Hyvinvointialueen lastensuojelua tulee kehittää varmistuen valtioneuvoston 2012 antamien suositusten toteutuminen.

Erityisesti tulisi varmistaa, että:

1. Kodin olosuhteiden selvitysmenettely on vakioituja kaikkien lapsen kotona asuvien aikuistentaustat on selvitettävä.
2. Varmistetaan lapsen kokonaistilanteen määrittely, eri toimijoiden monialainen yhteistyö ja tiedon ajan tasalla pitäminen.
3. Lasta kuullaan aina asianmukaisesti ja monipuolisesti lapsen ikätaso huomioiden.
4. Lapset puheeksi -malli tulee ottaa käyttöön kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluissa.
5. Perheen kanssa työskennellään riittävän pitkään ja turvataan jälkiseuranta.
6. Huolehditaan sosiaalityöntekijöiden työkuorman kohtuullisuudesta niin, että toiminta on eettisesti kestävää."

Puheenjohtajan esitys

Merkitään tiedoksi kokouksessa jätetty valtuustoaloite ja lähetetään se aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.

Aluehallitus 22.4.2024 § 166

Aluevaltuuston kokouksessa 9.4.2024 on jätetty valtuustoaloite koskien riittävien resurssien varmistamista ja valtioneuvoston (2012) suositusten toimeenpanoa Kanta-Hämeen hyvinvointialueen lastensuojelussa. (JS)

Hyvinvointialuejohtajan esitys

Aluehallitus päättää merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelujen toimialalle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Rahoitus- ja investointijohtaja Petrus Kukkonen osallistui asiantuntijana tämän asian käsittelyyn.

Elämänkaarilautakunta 27.11.2024 § 81

Valmistelija(t)

toimialajohtaja Marika Paasikoski-Junninen, puh. 040 774 6626
lastensuojelun tulosaluejohtaja Taija Ylätalo, puh. 040 507 5442

Vastaus valtuustoaloitteeseen (HVA/2952/00.02.04/2024)

Valtuustoaloite:

9.4.2024 on jätetty valtuustoaloite koskien riittävien resurssien varmistamista ja valtioneuvoston (2012) suositusten toimeenpanoa Kanta-

Hämeen lastensuojelussa. Valtuustoaloitteessa esitetään, että Kanta-Hämeen hyvinvointialueella varmistetaan lastensuojelun toimintaan riittävät henkilöstöresurssit kaikin mahdollisin käytettävissä olevin keinoin. Hyvinvointialueen lastensuojelua tulisi kehittää varmistaen valtioneuvoston 2012 antamien suositusten toteutumisen.

Erityisesti tulisi varmistaa, että:

1. Kodin olosuhteiden selvitysmenettely on vakioitua kaikkien lapsen kotona asuvien aikuisten taustat on selvitettävä
2. Varmistetaan lapsen kokonaistilanteen määrittely, eri toimijoiden monialainen yhteistyö ja tiedon ajan tasalla pitäminen
3. Lasta kuullaan aina asianmukaisesti ja monipuolisesti lapsen ikätaso huomioiden
4. Lapset puheeksi -malli tulee ottaa käyttöön kaikissa sosiaali- ja terveystalveissa
5. Perheen kanssa työskennellään riittävän pitkään ja turvataan jälkiseuranta.
6. Huolehditaan sosiaalityöntekijöiden työkuorman kohtuullisuudesta niin, että toiminta on eettisesti kestävä

Vastaus:

Henkilöstöresurssi lastensuojelussa

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella lastensuojelussa on varmistettu riittävä henkilöstöresurssi sosiaalityöntekijöiden virkojen osalta lain vaatimusten mukaisesti. Lisäksi lastensuojelun systeemissä tiimeissä työskentelee perhetyöntekijöitä, sosiaaliohjaajia ja ohjaajia. Lastensuojelun työntekijöiden työtä tukee myös kaksi perheterapeuttia. Sosiaalityöntekijöiden virkoihin on saatu hyvinvointialueen aikana kohtuullisen hyvin sosiaalityöntekijöitä, vaikka edelleen kelpoisten sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on vaikeaa. THL:n lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitus huhtikuussa 2024 -raportin mukaan avoimia mitoituksen mukaisia sosiaalityöntekijän tehtäviä lastensuojelussa on ollut 2024 huhtikuussa 10% versus 2023 huhtikuu 16%.

Sosiaalityöntekijöiden rekrytointiin ja pitovoimatekijöihin panostetaan perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluiden toimialalla. Tätä kehittämistyötä varten on perustettu oma työryhmänsä. Lastensuojelun työntekijöiden työhyvinvointia ja koettua kuormittumista seurataan säännöllisesti mm. Pikassoksen Ilmapuntarimittarilla, sekä panostamalla lähijohtajien mahdollisuuteen läsnä olevaan johtamiseen, säännölliseen työnohjaukseen ja mahdollisuuteen koulutustautua ja kehittää omaa työtä.

1. Kodin olosuhteiden selvitysmenettely on vakioitua kaikkien lapsen kotona asuvien aikuisten taustat on selvitettävä

2. Varmistetaan lapsen kokonaistilanteen määrittely, eri toimijoiden monialainen yhteistyö ja tiedon ajan tasalla pitäminen

Lastensuojelussa työskennellään koko perheen kanssa lapsen suojelutehtävä huomioiden. Lapsen kodinolosuhteet selvitetään ja lapsen kanssa asuvien aikuisten taustat selvitetään tarpeen mukaan. Kanta-Hämeen hyvinvointialueella kaikissa palveluissa tulee kiinnittää systemaattisesti huomiota asiakkaana olevan aikuisen perhetilanteeseen ja erityisesti kotona oleviin alaikäisiin lapsiin. Vastuu lapsista ja heidän hyvinvoinnistaan on kaikilla toimijoilla.

Hyvinvointialueella valmistellaan parasta aikaa monia palveluita tarvitsevien asiakkaiden kanssa tehtävään työhön toimintamallia, jonka avulla pyritään myös varmistamaan asiakastiedon tarpeen mukainen jakaminen asiakkaan kanssa työskentelevien työntekijöiden välillä.

Monialainen työskentely toteutuu yhteisasiakkuus-mallin mukaisena toimintana. Toimintamalli on tarkoitus ottaa käyttöä laaja-alaisesti hyvinvointialueella ja erityisesti mallia on kehitetty lastensuojelun ja mielenterveys- ja päihdepalveluiden yhteisasiakkuuden toteuttamiseen. Tavoitteena on sekä strukturoidun toimintamallin että järjestelmätasolla varmistaa asiakkaiden monialaiset palvelutarpeet ja auttaa huomioimaan koko perheen tilanne, sekä varmistaa monialaisen yhteistyön toteutuminen.

3. Lasta kuullaan aina asianmukaisesti ja monipuolisesti lapsen ikätaso huomioiden

Lastensuojelussa toteutettavaa työtä on yhdenmukaistettu ja kehitetty ja tullaan kehittämään niin, että lapsi, hänen osallisuutensa ja kuulluksi tulemisensa vahvistuu entisestään. Tätä työtä varmistetaan jatkuvalla työntekijöiden kouluttamisella systeemiseen työskentelyyn ja ottamalla käyttöön työtä tukevia digitaalisia työskentelyä ohjaavia järjestelmiä, kuten Perhepirkko tai vastaava järjestelmä ja Openfit vaikuttavuuden mittarina. Työntekijöitä koulutetaan käyttämään systeemisen asiakastyön menetelmiä, joiden käyttämisellä voidaan varmistaa lapsen kokonaistilanteen tunnistamista, vahvistaa kuulemista ja osallisuutta eri keinoin.

Myös erityisiin tilanteisiin lastensuojeluasiakkuuden aikana on haettu lisäosaamista, jotta lapsen osallisuus ja kuulluksi tuleminen varmistetaan. Muun muassa perheen jälleenyhdistämistyötä on kehitetty ja koko sijaishuollon henkilöstö koulutettu Pesäpuu ry:n Pysäkki-arviointimallin mukaiseen toimintaan. Mallissa korostetaan erityisesti lapsen ikätasoista huomioimista ja säännöllisiä tapaamisia. Mallin toteuttamista omana työnä haastaa tällä hetkellä sijaishuollon pienehkö ohjaaja-resurssi. Mallissa ohjaajilla on tärkeä rooli sosiaalityöntekijän työparina arvioinnin tekemiseen.

Hyvinvointialueen omissa lastensuojelulaitoksissa (Mäkikujan perhetukikeskus, Pollentien nuorisokoti ja Kaarisillan lastenkoti) on panostettu paljon toiminnan kehittämiseen ja tunnistettu erityisen haasteellisia kohtia asiakkuuksissa. Tästä syystä olemme mukana Pesäpuu ry:n valtakunnallisessa Hatkassa-hankkeessa pilotoimassa hatka-tilanteissa käyttöön otettavaa menetelmää, jolla varmistetaan nuoren osallisuus ja hatkatilanteiden ennaltaehkäisy kaikin mahdollisin keinoin, jotta nuoret eivät altistuisi hatkassa ollessaan heitä vaarantaville tekijöille, mikä on iso riski nuorisoikäisten sijaishuollossa. Mäkikujan perhetukikeskuksen Apila-osasto pilotoi menetelmää parhaillaan, ja tämän jälkeen laajennamme sen käytön kaikille laitosten osastoillemme. Samalla selvitämme myös osallisuus- ja elämäntilannemittarin käyttöönottoa laitosten osastoilla sijaishuollon asiantuntijan vetämänä. Mittarilla pyritään entistä isompaan nuorten osallisuuteen ja kuulluksi tulemisen kokemukseen, jotta työskentelyn vaikuttavuus olisi entistäkin isompaa.

Perhehoidossa ja sijaishuollossa ollaan myös mukana valtakunnallisessa kehittämisessä koskien lasten tapaamisia ja osallisuutta. Perhehoitoyksikkö Kanerva osallistuu yhtenä toimijana Pesäpuu ry:n Pikku-tiikerit hankkeeseen, jossa on tarkoituksena

kehittää työmenetelmiä sijaishuollossa olevien vauvojen ja taaperoiden erityiseen huomioimiseen ja sijaishuollon työntekijät ovat mukana lasten tapaamisiin liittyvien menetelmien kokeilussa, jossa yhteistyökumppanina on niin ikään Pesäpuu ry. Tällä kehittämisellä pyritään mahdollistamaan työntekijöiden osaaminen lasten tapaamisiin liittyen aina huomioiden lapsen ikä ja kehitystaso ja muu tilanne.

4.Lapset puheeksi -malli tulee ottaa käyttöön kaikissa sosiaali- ja terveysterveyspalveluissa

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella ei ole tehty päätöstä, että lapset puheeksi - malli otetaan käyttöön laaja-alaisesti sosiaali- ja terveysterveyspalveluissa. Lapset puheeksi-mallin sisältöjä on kuitenkin hyödynnetty. Esimerkiksi yhteisasiakkuuden piirissä olevan asiakkaan suunnitelmassa on samantyyppinen sisältö kuin Lapset puheeksi-mallin suunnitelmassa.

5. Perheen kanssa työskennellään riittävän pitkään ja turvataan jälkiseuranta.

Lapsen ja perheen arjessa on laaja-alaisesti mukana perhekeskuspalveluiden toimijoita, kuten oppilashuolto ja kouluterveydenhuolto, joiden osallisuus lasten ja nuorten arjessa on tärkeää. Lastensuojelun tehtävä on työskennellä lapsen ja hänen verkostonsa kanssa sen aikaa, kun lapsen tilanne vaatii lastensuojelun tukitoimia. Riittävän pitkä työskentely vaatii monialaisen työskentelyn toteutumista ja perheen arjessa mukana olevien toimijoiden aktiivista vuoropuhelua.

6. Huolehditaan sosiaalityöntekijöiden työkuorman kohtuullisuudesta niin, että toiminta on eettisesti kestävä

Riittävällä määrällä lähijohtajia varmistetaan se, että sosiaalityöntekijöillä ja muilla työntekijöillä on arjessaan tukena esihenkilö, jolla on aikaa. Lastensuojelun lähijohdon, johtavien sosiaalityöntekijöiden pysyvyys on vakiintunut erittäin hyväksi ja työn rakenteita on pystytty kehittämään hyvään suuntaan. Jokaisella työntekijällä on työtä tukeva tiimi ympärillään, työnohjaus ja mm. lakimiehen tuki helposti saatavilla.

Myös mitoituksen mukainen työntekijäresurssi mahdollistaa niin työ- kuin eettisenkin kuorman vähentämistä.

Toimialajohtajan /perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelut esitys

Elämänkaarilautakunta

1. päättää hyväksyä omalta osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.
2. toteaa omalta osaltaan valtuustoaloitteen käsittelyn päättyneeksi.

Päätös

Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Aluehallitus 16.12.2024 § 492

Elämänkaarilautakunta on osaltaan antanut vastauksen valtuustoaloitteeseen koskien riittävien resurssien varmistamista ja

valtioneuvoston (2012) suositusten toimeenpanoa Kanta-Hämeen hyvinvointialueen lastensuojelussa.
(MP-J)

Hyvinvointialuejohtajan esitys

1. päättää hyväksyä valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen omalta osaltaan ja
2. esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee valtuustoaloitteeseen saadun vastauksen tiedoksi ja toteaa lisäksi, ettei aloite anna aihetta muihin kuin vastauksessa mainittuihin toimenpiteisiin ja että valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Rahoitus- ja investointijohtaja Petrus Kukkonen oli kokouksessa paikalla asiantuntijana tämän asian käsittelyn aikana.

Täytäntöönpano

päätösesitys/aluevaltuusto

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluevaltuusto 18.02.2025 § 13

Aluehallituksen päätösesitys

Aluevaltuusto päättää merkitä valtuustoaloitteeseen saadun vastauksen tiedoksi ja toteaa lisäksi, ettei aloite anna aihetta muihin kuin vastauksessa mainittuihin toimenpiteisiin ja että valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Päätös

Täytäntöönpano

päätösote/aloitteen tekijä

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta